

Cyfarfod Cyngor Cymuned Aberffraw i'w gynnal yn Ystafell JOW, Neuadd Bentref Aberffraw, 7pm

Dydd Mercher 15fed o Ionawr 2025

1	<p>Yn Bresennol:</p> <p>Clerc:</p> <p>Ymddiheuriadau:</p>	<p>Allen Rees, Douglas Fowlie, Vaughan Pritchard, Rachel Louise Jones, Bryan Owen Cynghorydd John Ifan Jones, Cynghorydd Arfon Wyn</p> <p>Elen Jones</p> <p>Glenys Stallwood, Ellie Smith, Chris Topps, Elwyn Evans, Richard Owen, Oliver Fowlie, Barry Owen</p>
2	Datganiad o Fuddiannau	Dim datganiadau o ddiddordeb
3	Cytuno ar gofnodion y cyfarfod ar 20 Tachwedd 2024	Cytunwyd bod cofnodion cyfarfod 20fed o Dachwedd yn gywir. Cynig DF, eilio AR. .
4	Materion yn Codi o'r Cofnodion	
4.1	Maes Parcio'r Traeth / Arwyddion	Mae Bryan wedi cyfarfod â Rheolwr Ystâd Bodorgan i drafod y maes parcio. Nododd y Rheolwr Ystâd, yn debyg i'r trefniadau yn Nhref Castell, y byddai angen codi tâl am barcio pe byddent yn ymgymryd â chlirio a thacluso'r maes parcio. Bwriad y Rheolwr Ystâd yw ymgynghori â Syr George Meyrick ac yna cysylltu â ni i drafod ymhellach. Cododd AR y cwestiwn ynghylch a fyddai'r gymuned yn elwa mewn unrhyw ffordd pe bai taliadau'n cael eu gweithredu. Gofynnwyd i'r Clerc drafod hyn ymhellach gydag Ystâd Bodorgan.
4.2	Ffordd yn arwain tuag at Fferm Bwlan	Mae'r Cynghorydd JIJ wedi siarad â Huw Percy yn IOACC, a nododd fod o leiaf ychydig o beirianwyr yn rhan o'r broses. Maent yn aros am adroddiad wedi'i ddiweddarau. Unwaith y bydd Huw Percy wedi derbyn yr adroddiad, bydd yn cysylltu â'r Cynghorydd JIJ.
4.1	Pont – Cadw	Mae'r Cynghorydd JIJ wedi derbyn cadarnhad gan y Cyngor bod y bont yn eiddo i Gyngor Sir Ynys Môn, ac felly yn gyfrifoldeb iddynt. Mae IOACC wedi cael y dasg o arolygu'r bont i asesu pa waith sydd ei angen. Bydd yr arolygwyr yn ymweld â'r bont ac yn adrodd yn ôl gyda'u canfyddiadau. Bydd angen i IOACC gydweithio'n agos â Cadw os oes angen unrhyw waith. Mae'r Cyngor wedi hysbysu Cadw am y sefyllfa. Mae BR wedi mynegi diddordeb mewn mynychu'r arolwg gydag aelodau IOACC. Bydd y Cynghorydd JIJ yn cysylltu â swyddog y Cyngor i ofyn am hyn.
4.2	Mynwent	Mae'r Cadeirydd BO wedi cyfarfod â'r Swyddog Ymgysylltu â'r Gymuned, sydd wedi cytuno i helpu cymuned Aberffraw i ddacluso'r fynwent, yn amodol ar y tywydd, ac yn rhad ac am ddim. Nododd DF fod gwaith eisoes wedi dechrau.

4.3	Glanhau'r Fynwent	Mae AR yn hapus i ymgymryd â'r gwaith fel y cytunwyd mewn cyfarfodydd blaenorol ond bydd angen rhywun â thowbar i gasglu'r peiriant pŵer o Langwyfan. Gofynnwyd i'r Clerc gysylltu â Llangwyfan i drefnu amser a dyddiad cyfleus ar gyfer y danfoniad.
4.4	Adroddiad yr Ardal Chwarae	Bydd ES, RLJ ac EJ yn cyfarfod i drafod yr adroddiad. Mae EJ wedi bod yn edrych ar grantiau. Fel y cytunwyd mewn cyfarfod blaenorol, nododd BO y bydd cynhwysydd yn cael ei osod ar y cae i gadw offer i Glwb Pêl-droed Ieuenctid Aberffraw. Cododd RJ bryder ynghylch ble yn union y bydd y cynhwysydd yn cael ei leoli, a'r risg o blant yn dringo arno. Nododd DF fod gan Glwb Pêl-droed Aberffraw yswiriant. Rhaid i'r Cyngor gadarnhau lleoliad y cynhwysydd.
4.5	Neuadd y Pentref	Nododd y Cadeirydd BO ein bod wedi cael cyfarfod cadarnhaol yr wythnos ddiwethaf gyda phobl yn awyddus i helpu. Bydd cofnodion ariannol yn cael eu hadolygu a'u diweddarau, a bydd y Comisiwn Elusennau yn cael ei hysbysu o'r datganiadau diweddaraf ar frys. Mae'r Clerc wedi cysylltu â'r RFO ar ôl y cyfarfod. Mae'r RFO wedi paratoi crynodebau ariannol hyd at 31ain Mawrth 2024 ac yn bwriadu eu fformatio'n gywir a'u hanfon at Alun i'w harchwilio'n annibynnol. Disgwylir y byddant yn barod erbyn dechrau Chwefror. Pwysleisiodd y Cadeirydd bwysigrwydd dod â phopeth i fyny i'r dyddiad cyn gynted â phosib fel y gellir trefnu Cyfarfod Cyffredinol Blynnyddol (AGM).
5.0	Gohebiaeth Cynllunio	Dim gohebiaeth Cynllunio
6.0	Gohebiaeth Arall	
6.1	Platfform Gorsaf Dren Bodorgan	Rhannodd y Cadeirydd ei brofiad personol yng Ngorsaf Reilffordd Bodorgan, gan dynnu sylw at y peryglon wrth gamu i fyny i'r trê'n o'r llwyfan. Cytunwyd y bydd y Cyngor Cymuned yn ysgrifennu llythyr at ein AS i dynnu sylw at y mater.
6.2	Adroddiad Arolwg Awyr Dywyll (Dyluniad Goleuo Neuadd Gymunedol Aberffraw)	Mae adroddiad wedi dod i law gan gynnwys argymhellion i leihau llygredd golau a chostau trydan Neuadd y Pentref. Cytunodd yr holl Gynghorwyr â'r cynlluniau arfaethedig. Bydd y Clerc yn cadarnhau ac yn gofyn i'r Cyngor ddechrau ar y gwaith.
6.3	Adroddiad Archwiliad Iechyd Digidol	Rhannodd y Clerc yr adroddiad hwn gyda'r Cyngor ac mae'n ymchwilio i ffyrdd o sicrhau bod y Cyngor yn cynnig cyfarfodydd hybrid. Bydd y Clerc yn chwilio am gyllid ar gyfer meddalwedd briodol.
6.4	E-bost NRW - Arwydd ar Lannau Afon Ffraw	Mae'r Clerc wedi derbyn e-bost pellach gan NRW ynghylch y mater sydd wedi'i godi gyda nhw am sathru a defnyddio cerbydau olwyn ar lan Afon Ffraw i lansio caiaiau a chychod. Er gwaethaf yr arwydd a osodwyd gan NRW gyda chefnogaeth Cyngor Cymuned Aberffraw, nid yw hyn wedi atal yr arfer hwn.

		<p>Mae NRW wedi cysylltu i ofyn a fyddai Cyngor Cymuned Aberffraw yn cefnogi gosod ffens bost-a-rop fechan ar draws yr ardal i fynd i'r afael â'r broblem.</p> <p>Mewn egwyddor, mynegodd y Cyngorwyr gefnogaeth i ddatrys y mater. Fodd bynnag, cododd RJ bryder ynghylch cynnal a chadw'r ffens, gan gwestiynu a fyddai NRW yn cymryd cyfrifoldeb os byddai'n dod yn beryglus yn y dyfodol.</p> <p>Cytunwyd y byddai'r ffens yn cael ei chodi ar yr amod bod NRW yn cymryd cyfrifoldeb llawn am ei chynnal a'i chadw, yn ogystal â materion lechyd a Diogelwch.</p>
6.5	Hwb Cymunedol	<p>Mae Cyngor Sir Ynys Môn, mewn partneriaeth â Medrwn Môn, wedi sicrhau cyllid i alluogi hybiau cymunedol ar draws yr Ynys i ddarparu cymorth ychwanegol y gaeaf hwn yn Min y Môr, Aberffraw.</p> <p>Er bod hyn yn ddatblygiad cadarnhaol, mae pryderon ynghylch y penderfyniad i leoli'r hwb ym Min y Môr yn hytrach nag yn Neuadd y Pentref.</p> <p>Mae pryder arbennig am unigolion bregus, ac mae cwestiynau wedi'u codi ynghylch sut mae penderfyniadau'n cael eu gwneud ynghylch dyrannu cyllid a dewis lleoliadau.</p> <p>Mae'r Clerc wedi cysylltu â Medrwn Môn i archwilio'r posibilrwydd o symud yr hwb i Neuadd y Pentref Aberffraw.</p>
7.0	Materion Cyllidol	
7.1	Adroddiad Archwiliad Mewnol	<p>Mae'r Adroddiad Archwiliad Mewnol wedi'i dderbyn a'i rannu gyda'r cyngor. Cymeradwywyd y Datganiad Llywodraethu Blyneddol gan y Cyngor.</p> <p>Bydd y Cadeirydd a'r Swyddog Cyllid yn llofnodi Datganiad Dychweliad Blyneddol CTC.</p>
7.2	Tendr Torri Glaswellt	<p>Mae'r Cyngor wedi derbyn dau dendr ar gyfer torri glaswellt dros y tair blynedd nesaf, gyda'r ddau gynnig yn cyrraedd am yr un pris.</p> <p>Gofynnodd y Cadeirydd i'r holl gynghorwyr am eu mewnbwn ac roeddent i gyd yn cytuno i ddyfarnu'r contract i Norman Jones, sef y contractwr presennol, oherwydd ei waith rhagorol eleni.</p> <p>Gofynnodd DF am gadarnhad o'r dyddiad cychwyn posibl, gan ystyried bod y ddau dendr wedi'u cyflwyno ar yr un pryd. Hefyd, er mwyn sicrhau eglurder, pwysleiswyd os nad yw'r gwaith yn cyrraedd y safon ofynnol, bod gan y Cyngor yr hawl i derfynu'r contract. Cadarnhaodd y Clerc fod yr amod hwn eisoes wedi'i gynnwys yn y tendr a bydd yn ailadrodd y neges i'r contractwr llwyddiannus.</p> <p>Bydd y Clerc yn cysylltu â'r ddau gontractwr i ddiolch iddynt unwaith eto am eu hamser a'u hymdrech wrth gyflwyno eu tendrau.</p>

7.3	Diweddariad y Cyllid - Gosod y Praesept 2025-26	Cytunodd y Cyngor i beidio â chynyddu'r praesept eleni ac i'w gadw ar £12,000.
7.3	Anfonebau i Gymeradwyo	<p>Alun Foulkes - Archwilydd Mewnol - £300.00 £150 ar gyfer 2022/23 £150 ar gyfer 2023/24 Cymeradwyaeth y Cyngor: Cynigiwyd gan DF, eiliwyd gan AR</p> <p>Gerwyn Lewis Groundworks - £360 - i ail-osod y pyst gôl ym Maes Chwarae. Nodwyd bod hyn yn unol â chytundeb â'r Cwmni Ffilmio tra oeddent yn ffilmio yn Aberffraw, a'u bod wedi cytuno i dalu am y gwaith i'w gyflawni.</p>
7.4	Costau - Mynwent	<p>Nododd y Cadeirydd farwolaeth ddiweddar Mrs. Clark, a oedd wedi symud i ffwrdd o'r pentref i fod yn agosach at ei theulu oherwydd salwch.</p> <p>Cytunwyd y dylai'r Cyngor ddiwygio'r cytundeb a'r ffioedd mynwent i nodi y byddai unigolion a aned ac a fagwyd yn y pentref, neu a fu'n byw yma gydol eu hoes ond a symudodd i ffwrdd oherwydd salwch ac nad ydynt bellach yn drigolion, yn dal i gael eu codi'r ffi drigolion yn hytrach na'r ffi nad yw'n drigolion.</p> <p>Cytunodd pob cynghorydd. Y Clerc i'w ddiwygio.</p>
8.0	Diweddariad y Cynghorwyr Sir	Anfonodd y Cynghorydd Arfon Wyn e-bost at Menter Môn gan awgrymu y dylai'r tîm amgueddfa fod wedi bod yn rhan o'r prosiect fel cenhadaeth, gan sicrhau bod cyrchfan briodol i ymwelwyr.
9.0	Materion ar gyfer y Cyfarfod Nesaf	<p>Mater Tai – Gofynnodd BF am gefnogaeth y Cyngor i Mr. M Geal o 5 Pen Rhos, Niwbwrch. Ar hyn o bryd, mae Mrs. Geal yn byw mewn eiddo tair ystafell wely yn Niwbwrch, ac mae Mr. Geal yn dymuno symud i eiddo llai yn Aberffraw, lle mae'n rhan fawr o'r gymuned. Mae angen eiddo dwy ystafell wely arno ar gyfer ei hun a'i blant, sy'n aros gydag ef ar benwythnosau.</p> <p>Mae DF yn deall bod dau fwngalo dwy ystafell wely ym Mhragdy a Than Refail yn dod ar gael yn Aberffraw yn fuan. Gofynnodd DF am gefnogaeth y Cyngor a gofynnodd i'r Clerc anfon e-bost at y Cyngor gyda chefnogaeth y Cyngor Cymuned. Cytunodd y cynghorwyr. Y Clerc i anfon e-bost at y Cyngor.</p> <p>Dyweddodd BO y syniad y dylai tenant y caeau gael yr opsiwn i dalu'n fisol drwy ddebyd uniongyrchol. Y Clerc i ymchwilio i hyn gyda'r RFO.</p> <p>Nododd RLJ fod pryderon am faw cŵn o gwmpas Maes Llewelyn.</p> <p>Amlygwyd gan BO os yw'r cyhoedd eisiau siarad mewn cyfarfod ar eitemau'r agenda, bydd angen iddynt hysbysu'r Clerc ymlaen llaw am eu pwnc.</p>
10.0	Dyddiad y Cyfarfod Nesaf:	19/02/25

